

SUOMEN TURKISELÄINTEN KASVATAJAIN LIITTO RY

Vastuullisuuskatsaus
2022

Sisällys

1. Toiminnanjohtajan katsaus elinkeinon tilaan	3
2. Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto - FIFUR	4
3. Strategia	5
4. Turkiselinkeino lyhyesti	6
5. Eläinten hyvinvoinnin perustana tilasertifiointi.....	8
6. Viestintä – jatkuvaa yhteydenpitoa sidosryhmiin	13
7. Sosiaalinen vastuu	14
8. Taloudellinen vastuu	16
9. Kiertotalous turkisalalla	18
10. Eläinten terveys ja Fureva	20
11. Tutkimus- ja kehitystyö	22
12. Viranomaisvalvonta	28
Litteet.....	30

1. Toiminnanjohtajan katsaus elinkeinon tilaan

TURKISELINKEINO ulottuu laajalle suomalaisen yhteiskuntaan. Työllistämme maassamme vuosittain yli 3000 henkilöä ja huutokauppayhtiön välityksessä myynnin arvo on vuosina 2010–2021 vaihdellut 157–981 miljoonan euron välillä, keskiarvon ollessa noin 475 miljoonaa euroa vuodessa. Luvut ovat huomattavia varsinkin, kun otetaan huomioon erityisesti maaseutua työllistävä ja elävöittävä vaikutus. Elinkeinoon mahdollisuudet ovat merkittävät ja sertifioidulla suomalaisella turkiskasvatuksella on vahva yhteiskunnallinen toimilupa.

SUOMALAISISTA 50 % kannattaa kotimaista, sertifioitua turkiseläinkasvatusta Taloustutkimuksen FIFURin toimeksiannosta keväällä 2022 tekemän väestökyselyn mukaan. Riippumattomilla tutkimusyrittäjillä teettämissämme väestökyselyissä turkiselinkeinon kannatus (erittäin tai melko myönteisesti suhtautuvat) on vaihdellut 46–65 prosentin välillä vuosina 2009–2022. Olemme käyttäneet samantyyppistä kysymyksenasettelua vuodesta toiseen vertailukelpoisuuden takaamiseksi.

SUOMEN TURKISELINKEINOLLE ja jäsenyrittäjillemme kuluneet pari vuotta ovat olleet henkisesti ja taloudellisesti raskaita. Ensin koronapandemian talousvaikutukset ja sitten Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainaan jumittivat markkinoita ja aiheuttavat näköpiiriin jatkuvaa epävarmuutta. Samaan aikaan maaseutuelinkeinon tuotantokustannukset energiasta lähtien ovat nousseet merkittävästi. Koska minkit ja suomensupit ovat alttiita koronavirustartunnalle, tuottajat ja tilojen työntekijät ovat noudattaneet erityisen tiukkaa työhygieniää jo vuodesta 2020 lähtien. Moni tuottaja onkin eristänyt itseään kaikelta ylimääräiseltä sosiaaliselta kanssakäymiseltä eläintensä suojaamiseksi. Minkki- ja suomensupitilat sitoutuivat kirjallisesti tiukkoihin suojaustoimenpiteisiin, mikä mahdollisti hiukan kevyemmän valvontajärjestelmän maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston valvontaohjeen mukaisesti.

FIFUR PANOSTI merkittävästi tuottajaneuvontaan ja -viestintään vuosien 2021–2022 aikana. Talous- ja rahoitusneuvonnan tarve on ollut suuri haastavassa markkinatilanteessa. Samoin koronasuojausohjeita ja ajankohtaista tilannekuvaa on viestitetty aktiivisesti. Suuri kiitos kuuluu tuottajien jaksamiselle, ettei Suomen minkki- ja supitiloilta todettu ole todettu marraskuun 2022 alkuun mennessä yhtään eläimen koronavirustartuntaa. Eläinnäytteiden testaus alkoi

Ruokaviraston toimesta jo loppuvuonna 2020 ja jatkuu edelleen EU:n määräämän testausohjelman mukaisesti.

MINKKIEN KORONAROKOTEHANKKEEMME yhdessä Helsingin yliopiston tutkijaryhmän kanssa kuuluu vuosien 2021–2022 onnistumisiimme. Vaativan valmistus- ja lupaprosessin jälkeen Ruokavirasto antoi käyttöluvat rokotteelle kahdessa vaiheessa syyskuussa ja joulukuussa 2021. Lupien myötä suomalaiset minkikasvattajat pääsivät ensimmäisinä toimijoina EU:ssa rokottamaan siitoseläimiään koronavirusta vastaan. Zoonoositaudeissa tulee hoitaa niin ihmisten, eläinten kuin ympäristönkin terveyttä, ja tältä osin eläinten koronarokote toteuttaa maailman terveysjärjestö WHO:n One Health -periaatetta.

VIIME VUODEN aikana aloitimme yhdessä Saga Furs Oyj:n kanssa elinkeinon uuden strategiakauden valmistelun. Tavallisen neljän vuoden strategiakauden ja tavoitteiden ohella keskustelua on käyty myös pidemmälle tulevaisuuteen siitä, minkälainen on turkistila vuonna 2035. Tämä kertoo osaltaan siitä, että elinkeinolla on selkeä tahtotila kehittää niin eläinten hyvinvointia kuin kaikkea tilanpitoon ja turkiskauppaan liittyvää toimintaa.

TURKISELINKEINO tekee töitä alan tulevaisuuden eteen huolehtien sosiaalisesta, taloudellisesta ja ympäristövastuusta, luoden työpaikkoja ja hyvinvointia paikallisesti maaseudulle, mutta myös kansantaloudellisesti koko Suomeen. Hyviä lukuhetkiä vastuullisuuskatsauksemme parissa.

Marja Tiura
Toiminnanjohtaja

2. Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto - FIFUR

SUOMEN TURKISELÄINTEN KASVATAJAIN LIITTO - FIFUR on turkiselinkeinon emoyhdistys ja jäsentensä edunvalvonta- ja koulutusjärjestö. Ammattitaitoista turkiseläinkasvatusta on harjoitettu Suomessa jo yli sata vuotta. Liitto on perustettu vuonna 1928. FIFURin alueyhdistyksissä oli vuoden 2022 lopussa 539 jäsenyritystä. Liitto ja turkiskasvattajat omistavat enemmistön kotimaisesta markkinointi- ja huutokauppayhtiöstä Saga Furs Oyj:stä. Suomen turkiselinkeino on maailmalla turkistilojen sertifiointin edelläkävijä.

LIITON TOIMINTAA ohjaa visio siitä, että Suomi on maailman vastuullisin ja kannattavin turkiseläinten kasvattajamaa. FIFURin tehtävänä on toimia turkiselinkeinon mahdollistajana ja tukea kasvattajien, eläinten ja ympäristön hyvinvointia ja näin turvata turkiseläinkasvatuksen yhteiskunnallinen toimilupa, jatkuva kehittyminen ja kilpailukyky. Liitto toteuttaa tehtävänsä tuottamalla palveluita sen piiriin kuuluville tuottajille ja huolehtimalla alan edunvalvonnasta Suomessa ja kansainvälisesti.

FIFURILLA on ollut liiton toimintaa koskeva ISO 9001-laatu järjestelmäsertifikaatti vuodesta 2014. Tämä tarkoittaa, että FIFUR noudattaa standardin mukaista johtamisjärjestelmää, jonka tavoitteena on tuottaa tietoa toimintaprosessien tehokkuudesta ja toiminnallisuudesta liitossa tehtävien päätösten tueksi. Lisäksi järjestelmän tavoitteena on muun muassa saavuttaa toiminnan kustannustehokkuus, kartoittaa riskejä ja huomioida sidosryhmiä. Vuonna 2021 laatu järjestelmän määräaika-auditoinnin painopistealueena oli koronavirustilanteen hoito turkiselinkeinossa.

SUOMALAINEN TILASERTIFIINTIJÄRJESTELMÄ, FIFUR Finnish Standards, on turkiseläinkasvatuksen ehto. Se on vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä korostava vapaaehtoinen laatu- sekä ympäristöjärjestelmä, johon lähes kaikki liiton jäsentilat kuuluvat.

2.1. Turkiselinkeinon avainlukuja tilikaudelta 2021–22

272 milj. €	Huutokauppayhtiö Saga Furs Oyj:n välitysmyyntin arvo (per 13.9.2022)
Yli 3000	Turkiselinkeinon suora työllistävä vaikutus henkilötyövuosina vuosittain
120 000 t	Turkiseläinten lannasta on tuotettu bioarvolantaa
11 000 t	Elinkeino tuottaa fosforia

Turkiseläinten määrän vähentyessä myös turkiseläinten lannan määrä väheni vuosina 2021 ja 2022 ollen nyt noin 120 000 t. Samaan aikaan keinolannoitteiden hinnat ovat nousseet hyvin korkealle Venäjän hyökättyä Ukrainaan, mikä on lisännyt myös turkiseläinlannan kysyntää peltolannoitteena. Turkiseläinlanta vastaa massaltaan noin prosenttia Suomen kaikesta kotieläinlannasta, mutta fosforin osalta osuus on 16 % ja typen osalta 5 % eli turkiseläinlanta on hyvin ravinnerikasta. FIFUR on viime vuosina tutkinut useissa projekteissa lannan sisältämän fosforin ja typen hyötykäytön tehostamista.

3. Strategia

SUOMEN TURKISELINKEINON 2023–2026 strategiassa elinkeinon toiminta ja toimenpiteet on määritetty neljän teeman alle: eläinten hyvinvointi, ilmasto, sertifikaatit ja kansainvälinen toiminta. Valituilla strategisilla linjauksilla FIFUR pyrkii nostamaan eläinten hyvinvoinnin vielä uudelle tasolle, tavoittelee hiilineutraaliutta, kehittää sertifikaatteja siten, että ne edistävät eläinten hyvinvointia ja toimintojen vastuullisuutta, turkismarkkinaa ja turkisten käyttöä sekä toimii alalla kansainvälisesti suunnannäyttäjänä.

VASTUULLISUUS näkyy kaikessa strategian mukaisessa toiminnassa. FIFUR kehittää ja tukee suomalaista kasvatuserinnettä luoden alalle uusia kasvumahdollisuuksia erilaisten kiertotalouden innovaatioiden ja poikkitieteellisen tutkimustyön myötä.

4. Turkiselinkeino lyhyesti

VALTAOSA MAAILMAN TURKISTUOTANNOSTA tulee Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta. Euroopan ulkopuolella suurimmat turkistuottajamaat ovat Kiina, Yhdysvallat ja Kanada. Euroopassa on Suomen lisäksi monia muita vahvoja turkisten tuottajamaita. Suomi on Euroopan suurin ketunnahkojen tuottajamaa ja Puola minkinnahkojen. Suomi saa Euroopan komission poikkeusluvalla ainoana Euroopan unionin maana jatkaa suomensupin kasvatusta vieraslajiasetuksen mukaisesti ainakin vuoden 2049 tammikuulle asti.

TÄLLÄ HETKELLÄ muita tuottajamaita Euroopassa ovat mm. Kreikka, Liettua, Espanja ja Ruotsi. Tanskassa päätettiin syyskuussa 2022, että minkintuotanto maassa saa jatkua. Tällä katsauskaudella turkistuotannon kieltopäätöksen siirtymäajalla ovat tehneet mm. Latvia ja Irlanti.

TURKISALAN ERI TOIMIJOILLA on yhteinen, kansainvälinen kattojärjestö, International Fur Federation (IFF). IFF:n ja Fur European toimistot ja toiminnot yhdistyivät vuoden 2021 alussa. Toimistot sijaitsevat Lontoossa ja Brysselissä. Yhteisen organisaation tavoitteena on palvella parhaansa mukaan eri maiden tuottajia, turkiskauppaa ja koko turkisklusteria. IFF:n ja Fur European vastuulla on kansainvälinen turkis-

kauppa, poliittinen edunvalvonta, *WellFur*-sertifikaatin ylläpito ja kehittäminen sekä koko tuotantoketjun kattava *Furmark*-ohjelma.

FURMARK on vuonna 2021 lanseerattu ohjelma, joka tarjoaa kuluttajalle tietoa turkispukineen tuotantoketjusta. Se on järjestelmä, johon kuuluu useita sertifiointiohjelmiä, myös *WellFur*, johon suomalaiset tilat kuuluvat. *Furmark*-merkillä varustetun turkispukineen ostaja voi olla varma, että eläimistä on pidetty hyvää huolta ja koko sen jälkeinen ketju markkinoille asti toimii kestäväällä tavalla.

MILANO, NEW YORK JA PARIISI ovat muodin pääkaupunkeja, joissa määritellään turkistrendit. Näissä kaupungeissa toimivat myös maailman johtavat muotitalot ja designerit. Hongkong puolestaan tavoittaa suuren määrän turkisten ostajia.

SAGA FURS CREATIVE HUB on visionäärinen laboratorio turkiksen hyödyntämiselle muotimaailman raaka-aineena sekä uusien turkistekniikoiden innovaatioille. Tämä työ on jatkunut jo viimeiset kolmekymmentä vuotta. Aikaisemmin Tanskassa toimineen Design Centerin toiminnot jatkuvat nyt Suomessa sijaiten samassa rakennuksessa Saga Fursin pääkonttorin ja huutokauppasalin kanssa.

HUBIN ASIAANTUNTIJATIIMI kouluttaa ja opastaa suunnittelijoita toteuttamaan luovia ideoitaan ja tuomaan lisäarvoa kokoelmiinsa. Vuosittain toteutettavat mallistokokoelmat esitellään muodin tekijöille seminaareissa, kansainvälisillä messuilla sekä yhteistyössä kumppaneidemme kanssa.

KESTÄVÄ KEHITYS on yhä enemmän muotiteollisuuden ytimessä. Se on tärkeä osa Saga Furs Creative

Hubin toimintaa. Vastuullisuus turkisalalla sisältää luonnollisesti uusia tekniikoita, mm. raaka-aineen optimaalisen hyödyntämisen sekä uudelleenkäytön. Saga Fursin järjestämässä seminaareissa vierailijat perehtyvät sertifiointiin, jäljitettävyyteen sekä kiertotalouteen.

4.1. Turkiksen matka tuottajatilalta myymälöihin

TILOISTA SUURIN OSA sijaitsee neljässä Pohjanmaan maakunnassa, mutta FIFURin jäsentiloja löytyy lähes kaikista Suomen maakunnista Lappia myöten. Vuonna 2021 FIFURin jäsentiloilla tuotettiin noin 900 000 ketun-, 850 000 minkin- sekä 87 000 suomensupin nahkaa.

TURKISELÄIMET lopetetaan tiloilla lopetusasetuksen mukaisin tavoin ilman stressaavaa kuljetusta. Lopettamisen jälkeen eläimet nahkotaan ja nahkoihin kiinnitetään viivakoodi, jonka perusteella turkisinahka on jäljitettävissä sille tilalle, jolta se on peräisin. Alkuperätieto on tärkeä, sillä pukinevalmistajilla ja muotitaloilla on kasvava tarve viestiä asiakkailleen valmistus- ja toimitusketjuistaan sekä tuotteisiin käytetyistä raaka-aineista.

NAHAN ALKUPERÄTIEDOT voidaan siirtää viivakoodista Saga Trac -tunnisteseen, jotta tieto saadaan säilymään nahassa läpi muokkaamisen ja koko tuotantoprosessin. Saga Trac on RFID-teknologiaa hyödyntävä ratkaisu, jonka avulla koko ketju voidaan avata kuluttajille. Se kertoo tuotteen alkuperän aina turkistilatasolle saakka. Tieto voidaan tarjota puhelimella luettavaksi valmiista pukineesta. Tuotantoketjun läpinäkyvyys on tärkeä osa vastuullista toimintaa.

TILOILTA RAAKANAHAT toimitetaan Vantaalle, missä huutokauppayhtiö Saga Furs Oyj lajittelee ja myy nahat neljästä viiteen kertaan vuodessa järjestettävissä turkishuutokaupoissa. Vantaalta nahat jatkavat matkaansa muokkaamoihin ympäri maailmaa.

KORONAPANDEMIAN aikana Saga Furs Oyj teki onnistuneen digiloikan ja otti käyttöön hyvin toimivan

verkkohuutokauppajärjestelmän. Jatkossa tullaan näkemään sekä fyysisiä että online-huutokauppoja.

TURKISPUKINEITA VALMISTETAAN mm. Kiinassa, Italiassa, Turkissa, Kreikassa ja Pohjois-Amerikassa. Ompelimoista valmiit pukineet päätyvät myymälöihin eri puolille maailmaa. Suomessa turkispukinevalmistajat ovat järjestäytyneet Turkiskaupan liittoon ja jatkavat turkispukineiden valmistamisen perinnettä.

NYKYPÄIVÄN MUOTIMAAILMASSA, jossa ”vanha on uusinta uutta”, huippusuunnittelijat ovat ottaneet vintage-turkiksia takaisin Yhdysvaltojen ja Euroopan muotinäytöksiin. Suunnittelijat muokkaavat turkiksia täysin uusiksi tuotteiksi yhdistämällä vanhojen vaatteiden eri turkistyyppäjä luodakseen uusia malleja.

UDELLEENMUOKKAUS on aina ollut osa turkisan vähittäiskauppamarkkinoita. Kierrätys on osa tämän päivän kiertotaloutta ja se on vastalääke pikamuodille ja tekoturkiksille. Kuluttajat, jotka ovat yhä tietoisempia ilmastonmuutoksesta, muodin synnyttämästä jätekuormasta ja nykypäivän muotiteollisuuden kielteisistä vaikutuksista, etsivät uusia, kestäviä tuotteita vaatekaappiinsa.

UUSITTU KIERRÄTETTY TURKIS täyttää sekä kohutuhintaisuuden että vastuullisen muodin vaateet. Tämä saattaa myös antaa nuorille kuluttajille mahdollisuuden hankkia turkista, jonka ostaminen olisi muuten liian kallista, lisäten samalla luonnollisella tavalla turkiksen hyväksyttävyyttä. Asianmukaisella hoidolla, puhdistuksella ja säilytyksellä turkki voi kestää vuosikymmeniä ja uudelleenmuokkaus pidentää edelleen turkiksen käyttöikä.

5. Eläinten hyvinvoinnin perustana tilasertifiointi

SUOMEN TURKISELÄINTEN KASVATAJAIN LIITON hallinnoima, vapaaehtoinen sertifiointijärjestelmä, FIFUR Finnish Standards, on turkisanalan kattavin maailmassa. Se on ohjelma, johon on koottu toiminnan laatuun liittyviä, jatkuvasti kehittäviä kokonaisuuksia. Viranomaisvalvontaa täydentävä sertifiointi on elinkeinon omavalvontajärjestelmä. Sen yhtenä keskeisenä päämääränä on ylläpitää ja parantaa suomalaisilla turkistiloilla kasvatettavien eläinten hyvinvointia.

SERTIFIOINNIN POHJANA on vaatimus voimassa olevan eläinsuojelulain ja -asetuksen sekä turkiseläinasetuksen noudattamisesta. Tila voi saada sertifiikaatin, kun lainsäädännön vaatimukset ja kaikki tilasertifiointikriteerit täyttyvät. Sertifiikaatti on voimassa toistaiseksi, mikäli vuosittain tehtävillä auditointikäynneillä kaiken todetaan olevan sertifiikaatin edellyttämässä kunnossa.

5.1. Turkistilojen sertifiointin tausta ja nykytila Suomessa

TURKISTILOJEN SERTIFIOINTIJÄRJESTELMÄ otettiin käyttöön FIFURissa vuonna 2005, mutta jo vuonna 1996 käynnistettiin liiton eläinlääkärin vetämä omavalvontahanke, laatukäsikirja. Turkisanalan sertifiointityön katsotaan ottaneen ensiaskelitaan jo tuolloin. Varsinaisten sertifiointikriteerien määrittelyyn osallistuivat turkiselinkeinon edustajien lisäksi Helsingin yliopiston kotieläintieteen laitos, ProAgraria, Suomen

eläinsuojeluyhdistys, Suomen ammattikalastajaliitto sekä maa- ja metsätalousministeriön edustaja.

ENSIMMÄISET 30 TURKISTILAA sertifiointiin Suomessa vuonna 2006. Sertifiointikriteeristö perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön ja alan itse määrittelemiin kriteereihin, joita päivitetään sidosryhmiltä tulevien vaatimusten ja käytännön työn

kautta saadun palautteen pohjalta. Lainsäädännön ylittäviä kriteerejä ovat mm. eläinten terveyteen (plasmasytoositestaus, rokotukset), rehuhooltoon, turkiseläinten jalostukseen ja eläinkauppaan liittyvät kriteerit. Useimpien kriteerien todentaminen edellyttää tuottajalta jatkuvaa dokumentaatiota, mikä auttaa vahvistamaan hyviä käytäntöjä, havainnoimaan puutteita ja korjaamaan ne.

5.2. Sertifiointikriteerit ja yleiset sertifiointivaatimukset

TURKISTILAN SERTIFIINTIJÄRJESTELMÄÄN kuuluu 36 tilasertifiointikriteeriä ja yli 80 tarkastettavaa kohtaa. 1. ja 2. jaksolla on 11 kriteeriä, ja 3. jaksolla on 12 kriteeriä. Näiden kriteerien lisäksi kaikilla kolmella auditointijaksolla arvioidaan kaksi jokaiselle jaksolle kuuluvaa kriteeriä.

TILASERTIFIINTIKRITEERIT jakautuvat seuraaviin osa-alueisiin:

1. Eläinten terveys ja hyvinvointi
2. Kasvatusolosuhteet
3. Rehuhoolto
4. Jalostus
5. Ympäristöhoito
6. Tilahygienia
7. Koulutus ja varautuminen poikkeusoloihin

WELFUR-JÄRJESTELMÄ on merkittävä osa *FIFUR Finnish Standards* -sertifiointia. Se perustuu sitoutumattomaan tieteelliseen *Welfare Quality*[®] -protokollaan, joka on tuotantoeläinten hyvinvoinnin arviointimenetelmä. Jokaisella jaksolla auditoidaan kolmasosa tilasertifiointikriteereistä sekä tehdään kuluvaan periodin mukainen *Welfare Quality* -arviointi. Jos kriteerien täyttymisessä havaitaan poikkeamia, annetaan niille lyhyt korjausaika, jonka jälkeen auditointi tarkistaa korjaukset. Korjausaika on sitä lyhyempi mitä vakavammasta rikkeestä on kyse. Jos korjauksia ei ole tehty määräaikaan mennessä, menettää tila sertifiokaatin tai sertifiokaatti voidaan muuttaa lepääväksi.

KRITEERIT alakohtineen ovat jaoteltu kalenterivuoden mukaan kolmeen eri ajanjaksoon. Kalenterivuoden periodit määräytyvät eläinlajikohtaisista *Welfare Quality* -protokollista, joissa havainnoidaan eläinten hyvinvointia mittaavia asioita eri tuotantokausina.

VUONNA 2021 sertifiointijärjestelmässä oli mukana 552 yritystä, joka on 95 % kaikista jäsentiloista. Eläinlajikohtaisesti kettujen (sini- ja hopeakettujen) tuotannosta lähes 100 % ja suomensupien tuotannosta 100 % oli sertifioitu. Minkkituotannosta oli sertifioitu 95 %.

FIFURIN YLEISET sertifiointivaatimukset edellyttävät, että sertifioitu tila auditoidaan vuosittain. Peräkkäisten vuosien auditointikäynnit tehdään eri vuodenaikoina eli eri tuotantokausina. Ensimmäinen periodi on tammi-helmikuussa, toinen periodi on touko-heinäkuussa ja kolmas periodi on loka-marraskuussa. Auditointi tekee saman työpäivän aikana sekä tilasertifiointikriteerien auditoinnin että *Welfare Quality*-arviointin.

TILA SAA kolmen eri *Welfare Quality*-periodin arvioinnin jälkeen eläinlaji- ja tuotantopaikkokohtaisen *Welfare Quality*-kokonaisarvosanan. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki *Welfare Quality*-protokollan eri periodit on arvioitu samalla tilalla, ja näiden periodien pisteytyksen perusteella lasketaan tilan eläinlajikohtainen *Welfare Quality*-kokonaisarvosana. Jos samalla yrityksellä on toisistaan erillään olevia tuotantopaikkoja, saa jokainen erillinen yksikkö oman *Welfare Quality*-arvosanansa. FIFURin sertifiokaatin edellytyksenä on, että kaikki saman Y-tunnuksen alla olevat tilan toimipisteet ja turkiseläinlajit tulee olla mukana auditoinnissa. Samalla yrityksellä ei näin ollen voi olla eritasoisia tuotantopaikkoja, vaan kaikkien yksikköjen tulee täyttää sertifiokaatin edellytykset.

KAIKKI TILASERTIFIINTIKRITEERIT käydään läpi kolmen vuoden aikana. Eri vuodenaikoihin ajoittuvat auditointikäynnit mahdollistavat eri tuotantokausien havainnoinnin paikan päällä ja antavat näin monipuolisen kuvan tilan toiminnasta. Vuoden ensimmäisellä auditointiperiodilla tilalla on vain siitoseläimiä, toisella periodilla emoilla on pennut ja kolmannella periodilla arvioidaan kasvavat pennut.

WELFUR-ARVIOINNEISTA saatavan kokonaisarvosanan on yllettävä sertifioidulla tilalla vähintään hyväksyttävälle tasolle. Hylätyn *WelFur*-arvosanan saaneella tilalla ei voi olla myöskään *FIFUR Finnish Standards* -sertifikaattia. Tavoitteena on, että sertifioidujen tilojen *WelFur*-arvosanat nousevat jokaisen eläinlajin arviointikertojen määrän kasvaessa. Tällä voidaan osoittaa, että eläinten hyvinvoinnin tasoon kiinnitetään sertifioiduilla tiloilla huomiota ja sen varmistamiseksi tehdään toimenpiteitä, jotka tutkitusti parantavat eläinten hyvinvointia.

VUODESTA 2018 eteenpäin kaikki sertifioidut tilat on auditoitu vuosittain. Auditoinnit suorittaa Kannuksen tutkimustila Luova Oy, joka toimii kansainvälisen auditointiyhtiön, Baltic Controlin, alihankkijana. FIFUR omistaa 38 % Luovan osakekannasta. Muut omistajat ovat Luonnonvarakeskus Luke, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ja Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä Kpedu. FIFURin omistusosuus ei vaikuta auditointitoiminnan puolueettomuuteen.

POIKKEUKSELLISESTI tilasertifiointin auditoinnit tehtiin lokakuusta 2020 kesään 2022 puhelimitse hoidettavina etäauditointeina. Minkkien ollessa alltiita koronavirustartunnalle Ruokavirasto ohjeisti minimiliikenteen kaikille tiloille pandemiatilanteen takia. Samoin toimittiin myös *WelFur*-arvioinneissa, joissa Suomi noudatti Fur Europen tekemää etäarviointipäätöstä yhdessä kaikkien *WelFur*-järjestelmässä mukana olevien maiden kanssa.

KETUN, minkin ja suomensupin *WelFur*-protokollat löytyvät kokonaisuudessaan englanniksi oheisista linkeistä:

Kettuprotokolla

► www.fureurope.eu/wp-content/uploads/2015/10/WelFur_fox_protocol_web_edition.pdf

Minkkiprotokolla

► www.fureurope.eu/wp-content/uploads/2015/10/Mink_protocol_final_web_edition_light.pdf

Suomensupiprotokolla

► www.sustainablefur.com/wp-content/uploads/2020/11/WelFur-Finnraccoon-Protocol.pdf

SUOMENSUPIN KASVATTAMINEN on maassamme luvanvaraista. Suomensupin kasvattaminen on sidottu Euroopan komission myöntämään poikkeuslupaun, jonka tilakohtaiset vaatimukset ovat kirjattu voimassa oleviin tilasertifiointikriteereihin sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämään tilakohtaiseen lupapäätökseen. Vain luvan saaneet, FIFURin sertifioidut tilat voivat ainoana turkistiloina EU:ssa kasvattaa suomensupeja.

VIERASLAJIASETUKSEN POIKKEUSLUPAAN kuuluvat vain suomensupitiloja koskevat sertifiointikriteerit (ns. IAS-kriteerit), jotka auditoidaan jokaisella arviointikerralla yhdessä muiden samalle jaksolle kuuluvien tilasertifiointikriteerien kanssa. Tilasertifiointiin kuuluvien auditointikäyntien lisäksi suomensupikasvatuksen lupaehtojen toteutumista tarkastavat viranomaiset (AVI). Myös komission arviointiryhmät voivat tehdä valvontakäyntejä suomensupitiloille.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO päivitti kesäkuussa 2021 EU:n vieraslajiasetuksen mukaisen kansallisen supiluvan. Aluehallintoviranomaisen myöntämä alkuperäinen lupa oli myönnetty 31.1.2019 ja FIFURin lupaehtoihin esittämät korjaukset ja tarkennukset sekä ajantasaistetut tilatiedot huomioitiin päivitettyssä luvassa. Lupa on voimassa 31.1.2049 asti.

5.3. Päätöksenteko tilasertifiointinnissa

SERTIFIINTIJÄRJESTELMÄN sisältöä valvoo ja kehittää FIFURin hallituksen asettama eläinten hyvinvointi- ja sertifiointitoimikunta. Toimikunta kokoontuu noin 5–6 kertaa vuodessa ja siinä on mukana FIFURin toimihenkilöiden lisäksi eläinlääkäri sekä turkiskasvattajia ja Luova Oy:n edustajat.

RUTIINILUONTOISET päätökset tilatasolla tekee auditoija, joka raportoi jokaisesta tilakäynnistä kirjallisesti FIFURille. Eläinten hyvinvointi- ja sertifiointitoimikunnan päätöksenteko tilakohtaisissa asioissa perustuu ensisijaisesti auditoijan havaintoihin tilalla. Myös mahdolliset viranomaisvalvonnan yhteydessä esiin tulleet epäkohdat huomioidaan päätöksenteossa. Lainsäädännön ja sen perusteella annettujen viranomaismääräysten laiminlyöntiä verrataan sertifiointivaatimusten laiminlyöntiin. Jos tuottajaa epäillään turkiseläinten pitoon kohdistuvasta eläinsuojelurikkomuksesta, muuttuu tilan sertifikaatti lepääväksi oikeusprosessin ajaksi. Eläinsuojelulain rikkomus todennetaan tilan saamalla eläinsuojelupäätöksellä tai käräjäoikeuden lainvoimaisella päätöksellä.

TOIMIKUNTA voi tarvittaessa päättää sertifikaatin muuttamisesta lepääväksi. Sertifikaatin mitätöinti ja voimassaolon lakkauttaminen tehdään FIFURin hallituksen päätöksellä.

Vuosi	Lepäävä *	Mitätöity	Aktivoitu uudelleen
2021	13	24	13
2020	10	1	4
2019	15	10	16
2018	12	1	9
2017	4	11	9
2016	15	5	5
2015	1	1	0
yht.	70	53	56

Taulukko 1. Lepäävät ja mitätöidyt sertifikaatit kalenterivuositain

*) ”Lepäävä” -sarakkeessa on ko. vuonna lepääväksi asetettujen tilojen lukumäärä.

5.4. FIFUR Finnish Standards -järjestelmän kehittäminen

ELÄINTEN hyvinvointi- ja sertifiointitoimikunnan tehtävänä on johtaa järjestelmän kehittämistä. Kehittämistyön keskeisessä asemassa ovat eläinten ja ympäristön sekä turkiskasvattajien ja turkistilojen työntekijöiden hyvinvointi.

KRITEEREJÄ päivitetään säännöllisesti turkistiloilla tehtävän työn parantamiseksi. Järjestelmään liittyvät kriteerimuutokset tehdään hallituksen päätöksellä, toimikunnan valmistelemien esitysten pohjalta.

TURKISELÄINTEN tutkimuksessa panostetaan eläinten hyvinvoinnin ja ympäristövaikutusten tutkimuk-

seen. Molemmat sisältävät kokonaisuuksia, joita on mahdollista lisätä osaksi sertifiointiohjelmaa.

YKSI viimeisimmistä lisäyksistä on sinikettujen painoindeksi. Painoindeksi mittaa sinikettujen lihavuutta suhteuttamalla painon eläimen rungon pituuteen. Nahkottaville eläimille on asetettu painoindeksin yläraja, joka tarkistetaan vuosittain. Siitoseläimille on asetettu sekä painoindeksin yläettä alaraja. Painoindeksisäännön tavoitteena on ohjata sinikettutuotanto kohti painoindeksin optimaaluetta, jossa eläinten biologisen vuosikierron tarpeet on turvattu ja ylilihavuus estetty.

5.5. Lait ja asetukset

LAIT ja niitä täydentävät asetukset asettavat turkiseläinten pidolle perusvaatimukset, joiden noudattamista valvovat viranomaiset.

5.5.1. Turkiseläinten hyvinvointi

ELÄINTEN HYVINVOINTIA koskeva sääntely asettaa turkiseläinten pitäjälle eläinten pitopaikkaan, hoitoon, kohteluun ja käsittelyyn sekä kuljetukseen liittyviä vaatimuksia. Ajantasainen eläinsuojelulainsäädäntö löytyy maa- ja metsätalousministeriön hakemiston F-rekisteristä:

► mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/lainsaadanto/f-rekisteri

RUOKAVIRASTON laatimassa esitteessä ”*Turkiseläin – eläinsuojelulainsäädäntöä koottuna*” on turkiseläinten pitoa ja hyvinvointia koskevien eläinsuojelusäädösten sisältöä:

► www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/elainten-pito/elainten-suojelu-ja-kuljetus/turkiselain-elainsuojelulainsaadantoa-koottuna.pdf

ELÄINSUOJELULAIN kokonaisuudistus on ollut viireillä yli kymmenen vuotta. FIFUR pitää tärkeänä, että eläinten hyvinvointilaki ja asetus turkiseläinten suojelusta valmistuisivat nykyisellä hallituskaudella. FIFUR on antanut tarvittavat lausunnot lakiluonnokseen, ja lainsäädäntötyö on jatkunut vuonna 2022. Kaikki alkutuotannossa toimivat tarvitsevat ennakoitavan lainsäädäntöympäristön, sillä investointeja tehdään pitkälle tulevaisuuteen. Katsauskauden päättyessä syksyllä 2022 eläinten hyvinvointilaki oli vielä eduskunnan käsittelyssä. Lain hyväksynnän jälkeen valtioneuvosto tulee antamaan turkiseläinasetuksen, jonka valmistelutyö on edennyt samanaikaisesti lain kanssa. FIFUR on antanut lausuntoja myös asetusvalmisteluun.

5.5.2. Rehut ja sivutuotteet

AJANTASAINEN REHUJA ja sivutuotteita koskeva lainsäädäntö on koottu maa- ja metsätalousministeriön H-hakemistoon:

► mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/lainsaadanto/h-rekisteri

5.5.3. Ympäristön hyvinvointi

YMPÄRISTÖNSUOJELUN TAVOITTEENA on hyvä ympäristön tila ja ekologisesti kestävä kehitys. Lainsäädäntö ja ohjeet löytyvät ympäristöministeriön kotisivuilta:

► ym.fi/ymparistonsuojelun-lainsaadanto-ja-ohjeet

5.5.3.1. Turkistilan ympäristölupa

TILOJEN YMPÄRISTÖNSUOJELUUN liittyvä toiminta on tilakohtaisesti ohjeistettu luvanvaraisille tiloille niille myönnettyissä ympäristöluvista. Ympäristöluvan myöntää pienempien yksiköiden osalta kuntaviranomainen ja suurempien luvista vastaa Aluehallintovirasto (AVI).

YMPÄRISTÖLUVASSA kuvaillaan ja ohjeistetaan turkistilan toimintaa, mm:

- **toiminnan laajuus, eläintilat ja -tuotanto**
- **sijaintipaikka ja sen ympäristö**
- **lannan, virtsan ja jätevesien varastointi ja hyödyntäminen**
- **itsestään kuolleiden eläinten ruohojen käsittely** (esim. luvanvarainen polttolaitos ja syntyneen tuhkan käsittely)
- **muut jätteet ja niiden käsittely**
- **polttoaineiden varastointi**
- **toiminnasta aiheutuva liikenne** (esim. rehukuljetukset)
- **ympäristökuormituksen hillitseminen** (esim. korotetut lanta-alustat, vesitiiviit lanta-alustat ja umpisäiliöt nesteille, riittävän pitkät räystäät ja vesikourut, rehusiilojen vesitiiviit alustat, huoltorakennusten jätevesien käsittely, jätteiden varastointi ja kierrätys jne.)

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ on antanut turkistilojen ympäristölupien käsittelyyn ympäristönsuojeluohjeeseen (*Liite 6*), joka valmistui vuonna 2018. Ympäristönsuojeluohjeessa ohjeistetaan ympäristölupapäätösprosessia niin, että lupakäytännöt tiloille ovat mahdollisimman yhteneväisiä.

6. Viestintä – jatkuvaa yhteydenpitoa sidosryhmiin

TURKISELINKEINO viestii strategiansa ja viestintäpolitiikkansa mukaisesti avoimesti ja aktiivisesti eri kanavissa. Liitto julkaisee Turkistalous-lehteä, joka on Aikakausmedia ry:n jäsen. Lisäksi liitolla on useita verkkosivuja (www.fifur.fi, www.turkiskasvattajat.fi, www.theothersideofthecoin.fi, www.luonnonvaate.fi) ja aktiivinen läsnäolo mm. sosiaalisessa mediassa, joilla pyritään varmistamaan totuudenmukainen ja monipuolinen kuva turkisalasta. Viestinnän pääteemat ovat strategian teemojen mukaiset.

TURKISALAAN, eläinten hyvinvointiin, terveyteen ja jalostukseen liittyvä julkinen keskustelu on osa elinkeinon toimintaympäristöä. Keskustelu eri sidosryhmien kanssa eläinten hyvinvoinnista on tärkeää, vaikka kaikki mielipiteet eivät aina suosi turkiselinkeinon ylläpitämistä ja kehittämistä. Keskustelu sidosryhmien kanssa saattaa antaa elinkeinolle tärkeää tietoa tulevien kehityshankkeiden suunnittelu- ja toteutustyötä varten. Mittaamme sidosryhmiemme kokemuksia toiminnastamme säännöllisesti osana FIFURin hallinnon ISO 9001 -sertifikaattia. Teetämme myös vuosittain väestökyselyn riippumattomalla tutkimusyhtiöllä suuren yleisön näkemyksistä suomalaiseseen sertifioituun turkiskasvatukseen. Vuonna 2022 50 % suomalaisista kannatti kotimaista, sertifioitua turkiseläinkasvatusta.

Koronan seurauksena painopiste tuottajaviestinnässä

FIFUR panosti merkittävästi tuottajaviestintään ja -neuvontaan vuosien 2021–2022 aikana. Koronasuojasohjeita ja ajankohtaista tilannekuvaa viestitettiin pikaviestikanavissa jopa useita kertoja viikossa.

FIFURin tutkimusjohtaja ja eläinlääkäri laativat useita laajoja työohjeita koronan pitämiseksi poissa minkki-tiloilta. Tuottajille annettava neuvonta on olennainen osa FIFURin vastuullisuustyötä. Suomen minkki- ja supitiloilla ei ole marraskuun 2022 loppuun mennessä todettu eläinten koronatartuntoja, mikä antaa tuottajille työrauhaa. Sisäisen viestinnän tarvetta lisäsi myös tehostettu tuottajien talous- ja rahoitusneuvonta hankalassa markkinatilanteessa. Ensin koronapandemian talousvaikutukset vaikeuttivat kansainvälistä turkiskauppaa, ja koronavaikutusten päälle tuli Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja Venäjän markkinoiden sulkeutuminen 2022. Tuottajien tueksi FIFUR järjesti pitempiä talousneuvonnan hankkeita ja yksittäisiä koulutuksia etänä ja fyysisesti. Vuonna 2022 otimme käyttöön myös etänä pidettävät ”*Tuottajien kyselytunnit*” simulaanitulkkauksella.

FIFUR on tärkeässä roolissa tuottajien edunvalvojana myös päättäjien ja viranomaisten pitämisessä ajan tasalla elinkeinon liittyvissä kysymyksissä. Vuosina 2021–2022 FIFURin edustajat tapasivat eri alojen päättäjiä aktiivisesti verkkotapaamisissa ja fyysisesti väestön koronatilanteen helpottuttua.

KATSAUSKAUDELLE loppuvuonna 2021 valmistui Pohjanmaan ELY-keskuksen rahoittama SÖP:n *OstroCluster*-hanke, jonka tavoitteena oli selvittää ja tarjota työkaluja Pohjanmaan turkisklusterin kehittämiseen. Selvitys laadittiin ns. *LARS*-menetelmällä, jossa toimijoiden keskinäistä yhteistyötä arvioitiin odotusten ja kokemusten perusteella. Projektipäällikkönä hankkeessa toimi oman toimensa ohella SÖP:n *Steven Frostdahl*. Toukokuussa 2022 FIFUR järjesti hankkeesta jatkoseminaarin.

7. Sosiaalinen vastuu

FIFUR TARJOAA JÄSENILLEEN koulutusta, tapahtumia, tukea ja palveluja, joilla halutaan edesauttaa vastuullisen turkiseläinkasvatuksen perinteen jatkumista Suomessa. Eläinten hyvinvointi lähtee turkiskasvattajan hyvinvoinnista. Jos kasvattaja ei pysty oman sairautensa, pahoinvointinsa tai esimerkiksi taloudellisten ongelmiansa vuoksi huolehtimaan itsestään, se vaikuttaa myös hänen mahdollisuuksiinsa hoitaa työnsä hyvin.

LIITON yhtenä tärkeänä tehtävänä on pitää huolta jäsenistään ja tukea heidän työssä jaksamistaan. Maksuton, luottamuksellisesti toimiva tukihenkilöverkosto on tästä hyvä esimerkki. Taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille on oma tukihenkilönsä, jolta saa apua muun muassa pankkineuvotteluihin.

FIFURIN TOIMIHENKILÖT JA ELÄINLÄÄKÄRIT sekä koko kenttähenkilöstö ovat usein luottohenkilöitä, joiden kanssa kasvattajat käyvät tilan asioita läpi kattavasti, muutenkin kuin eläintenhoitoon liittyen. Erilaisten lupa-asoiden osalta liitto tarjoaa apua, jotta tuottaja saa varmuuden, että kaikki lupa-asiat on oikein hoidettu. Alueelliset kenttäneuvojat myös tiedottavat turkiskasvattajia alan ajankohtaisista asioista ja järjestävät heille koulutuksia.

KORONAAN LIITTYVISTÄ kokoontumisrajoituksista ja suojausohjeista johtuen tuottajien psyykkistä

hyvinvointia edistäviä fyysisiä tapaamisia ei pystytty järjestämään etenkin vuonna 2021. Epävarmuudesta johtuvaa stressiä FIFUR on pyrkinyt lieventämään laatimalla useita koronasuojaukseen liittyviä työohjeita ja välittämällä ajantasaista tilannetietoa ja viranomaisilta tulleita ohjeita tuottajille. Koronatorjunnasta sekä FIFURin vuonna 2020 käynnistämästä minkkien koronarokotehankkeesta pidettiin useita infotilaisuuksia tuottajille. Rokotehanketta käsitellään tarkemmin tutkimusosiossa.

TANSKAN HÄTIKÖITY ja poliittisesti kiistelty minkikasvatuksen lopetuspäätös ja noin 17 miljoonan minkin joukkoteurastus marraskuussa 2020 oli omiaan aiheuttamaan huolta myös suomalaisten tuottajien keskuudessa. FIFUR on tehnyt tiivistä yhteistyötä sekä viranomaisten että tutkimuslaitosten kanssa koronavirukseen liittyvissä kysymyksissä kevästä 2020 lähtien, jotta Suomessa päätökset perustuisivat tutkittuun tietoon ja ylireagoineilta vältyttäisiin.

TURKISALA TARJOAA myös paljon sellaista työtä, johon ei tarvita kotimaisten kielten taitamisesta. Ala työllistää monia maahanmuuttajia ja siten edesauttaa kotoutumista ja suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumista. Vuonna 2022 elinkeino pystyi työllistämään myös Ukrainan sotapakolaisia.

7.1. Paikallinen vastuu

SUOMALAINEN TURKISELINKEINO on keskittynyt neljään pohjanmaalaiseen maakuntaan, missä turkiseläinkasvatukselle on hyvät toiminta- ja kasvatusedellytykset. Tuotannon ydinaluetta ovat Etelä-, Keski-Pohjois-Pohjanmaa sekä ruotsinkielinen Pohjanmaa, missä sijaitsee yhteensä 95 prosenttia tiloista. Tämän lisäksi turkistiloja on Etelä-, Itä- ja Pohjois-Suomessa.

VUOSIKYMMENTEN KULUESSA turkistilojen kokonaismäärä on laskenut maltillisesti ja tuotanto keskittynyt isompiin yksiköihin. Suuntaus on sama kuin muillakin tuotantoeläinaloilla, eli tilojen lukumäärä on laskenut samaan aikaan kun tilakoko ja eläinmäärät ovat kasvaneet. Enimmillään turkistiloja

oli Suomessa 1980-luvulla, yli 5000 tilaa. Tuolloin merkittävä osa tuottajista oli sivutoimisia. Nykyään valtaosa Suomen turkiseläinkasvattajista toimii päätoimisina yrittäjinä, joiden menestyminen alalla edellyttää työlle omistautumista, vastuullisuutta ja ammattitaitoa.

KESKITTYMISEN ANSIOSTA elinkeinolla on käytävissä sen tarpeisiin erikoistuneiden palveluntarjoajien verkosto. Turkiseläinten rehun valmistus alueellisissa rehusekoittamoissa on taloudellista, kun kuljetusmatkat ovat lyhyet ja rehun määrät ovat suuret. Nahkontakeskukset koneineen helpottavat raskasta ja työvaltaista tuotantovaihetta.

7.2. FIFUR-konserni työnantajana

SUOMEN TURKISELÄINTEN KASVATAJAIN LIITTO RY FIFUR työllistää noin 9 henkilöä vuodessa. Liiton työntekijöistä naisia on 66 %, miehiä 34 %. Liiton kokonaan omistama akkreditoitu laboratorio ja lääketukku Fevia Fin Lab Oy Ab työllistää 9 henkilöä vuodessa. Fevia Labin työntekijöistä 89 % on naisia,

11 % miehiä. FIFUR ja Fevia Lab tarjoavat työntekijöilleen hyvät työsuhte-edut, kuten kattavat työterveyspalvelut sekä liikunta- ja hyvinvointiedut.

HUUTOKAUPPAYHTIÖN tunnusluvut löytyvät Saga Furs Oyj:n vuosiraportoinnista.

8. Taloudellinen vastuu

8.1. Vienti

TURKISTUOTANTO on Suomelle taloudellisesti merkittävä elinkeino. Alan myynti menee lähes kokonaan vientiin ja ala on täysin markkinaehtoinen, sillä turkistuottajat eivät saa tuotantotukia. Kaudella 2021–2022 Saga Furs Oyj:n välitysmyyntin arvo oli

272 miljoonaa euroa. Ala on varsin syklinen. Tämä näkyy huutokauppayhtiön välitysmyyntissä, joka on ollut vaihdellut 981–157 miljoonan euron välillä per vuosi aikavälillä 2012–2022. Välitysmyyntin kokonaisarvo 10 vuoden jaksolla on ollut 4,75 miljardia euroa.

8.2. Verot

VUONNA 2021 turkisala tuotti viiteen suurimpaan tuotajakuntaan 196–303 euroa asukasta kohden. Eniten turkiselinkeinon veroista hyötyi Uusikaarlepyy, joka sai vuonna 2021 asukasta kohden verotuloja 303 euroa. Turkiskasvatuksen osuus kunnan verotuloista oli Evijärvellä 6,5 %, Halsualla 7,2 %, Kaustisella 5,7 % ja Lappajärvellä sekä Uudessakaarlepyyssä 8,2 %.

VEROTULOJEN ANSIOSTA monet maaseutukunnat ovat elinvoimaisia ja pystyvät tuottamaan kuntalaisille tärkeitä peruspalvelut kuten esimerkiksi päivähoito- ja vanhustenhoitopalvelut sekä koulut (*Liite 1*). Turkiselinkeinon verot ja maksut yhteiskunnalle olivat 87 miljoonaa euroa vuonna 2021. Kunnallisverokertymä oli 22 miljoonaa euroa.

8.3. Elinkeinoon taloudellinen merkitys Suomelle

TURKISTUOTANTO on taloudellisesti merkittävä elinkeino. 2010-luvulla pitkään kestäneestä taloudellisesta taantumasta huolimatta turkiselinkeino on pystynyt tuottamaan vienti- ja verotuloja ja tarjoamaan työpaikkoja.

VIIME VUOSINA Suomen turkisiennin arvo on heilahdellut huomattavasti kuten aiemmin todettiin. 2010-luvulla välitysmyyntin arvo on vaihdellut keskimäärin 400–500 miljoonan euron välillä. Tärkeimmät vientimaat ovat Aasiassa.

Tuottajien talousosaamisen tukeminen

KUTEN viestintää käsittelevässä osiossa todettiin, koronan aiheuttaman hankalan taloustilanteen vuoksi rahoitus- ja talousneuvonnalle on ollut tarvetta. Liiton toimihenkilöt ja alueelliset turkistalousneuvojat ovat selvittäneet käytännön rahoitusratkaisuja ja neuvoneet tuottajia. Neuvontaa on annettu

etäkoulutuksissa suomeksi ja ruotsiksi. FIFURin ja Saga Fursin edustajat ovat olleet tuottajien tukena myös pankkien ja muiden rahoittajien kanssa käydyissä neuvotteluissa. Lisäksi liitolla on käynnissä maa- ja metsätalousministeriön rahoittama *Turva-verkko*-hanke. Hankkeen tavoitteena on parantaa suhdanneherkkien markkinoiden kanssa toimivien turkistilojen taloudellista riskinhallintaa.

8.4. Suhdannevaihtelut ovat osa turkiselinkeinoa

SUURET SUHDANNEVAIHTELUT kuuluvat turkiselinkeinoon. Ketun- ja minkinnahan hinnat vaihtelevat merkittävästi sykleittäin. Yli 30 vuoden seurantajakossossa on havaittavissa ainakin yksi säännöllisesti toistuva piirre, mitä jyrkempi lasku, sitä nopeampi nousu.

1980-LUVUN ALKUPUOLELLA ketun kysyntä oli runsasta ja tuotanto kymmenkertaistui muutamassa vuodessa. Ylitarjonnan ja yleismaailmallisen laman seurauksena hinta kuitenkin laski vuosikymmenen jälkimmäisen puoliskon ajan. Syksyllä vuonna 1989 huutokauppayhtiö myi kaikki tarjotut nahat hinnalla, jonka markkinat olivat valmiita maksamaan. Tuotanto laski ja huippuvuosien tuotantomäärästä oli jäljellä enää kolmannes. Tämän jälkeen markkinat alkoivat osoittaa tervehtymisen merkkejä.

KUN 1990-LUVUN ALUSSA maailmantalous osoitti hidasta elpymistä, alkoi ketun tuotantomäärä kasvaa ja Kiinasta alkoi kehittyä turkisten vientimaa markkinoita tuohon aikaan hallinneen Venäjän rinnalle. Vuosikymmenen lopussa ruplan hinta romahti ja ketun hinta syöksyi jyrkästi alaspäin.

2000-LUVUN ALUSSA markkinat elpyivät nopeasti. Kiinan kettutuotannon kasvu lisäsi kansainvälistä kilpailua, jonka seurauksena hinta laski jälleen. Kiinan tuotanto ei pystynyt vastaamaan kasvavaan kysyntään, ja hinta lähti pitkään ja voimakkaaseen nousuun syksyllä 2009. Vuonna 2013 ketunnahan hinta oli historiansa korkeimmalla tasolla. Tämän jälkeen hinta laski Suomen ja Kiinan ylituotannon sekä Kiinan talousvaikeuksien vuoksi jyrkemmin kuin koskaan aikaisemmin.

TUOTTAJAT ovat vähentäneet tuotantoaan edellisvuosien ennätystuloksien jälkeen, mutta uskovat silti laskusuhdanteen jälkeiseen nousuun. Epävakaa markkinatilanne, koronapandemia sekä sota Ukrainassa vaikeuttavat kuitenkin tulevaisuuden suunnittelua.

9. Kiertotalous turkisalalla

TURKIS ON KIERRÄTETTÄVÄ ja kestävä luonnonmateriaali, jota voi oikein säilytettynä käyttää useampi sukupolvi vuosikymmenien ajan – joko sellaisenaan tai muodistettuna uusimpien trendien mukaisesti. Turkistuotanto kokonaisuudessaan on kiertotaloutta parhaimmillaan.

TURKISELÄINTEN KASVATUKSEN päätavoite on laadukas turkisinahka. Tämän lisäksi myös ruhon osilla on arvoa. Jotta mitään ei menisi hukkaan, päätyvät turkiseläinten ruhotkin lähes 100-prosenttisesti kiertoon. Nahkonnan yhteydessä nahasta ja ruhosta kaavitaan talteen rasva, josta valmistetaan teollisuusrasvaa ja biopolttoainetta. Tästä eläinrasvasta syntyy rikitöntä biodieseliä. Loppuruhosta valmistetaan ruhomassaa ja lihaluujauhoa, joka toimii kalsium- ja valkuaislisänä turkiseläinten rehussa.

TURKISELÄIMILLE suunniteltu ravinnerikas rehu syntyy teurassivutuotteista, mikä koostuu noin 40-prosenttisesti lihanjalostuksen ja noin 20-prosenttisesti kalanjalostuksen sivutuotteista. Ihmiselle kelpaamattomien sivutuotteiden päätyminen eläinrehuksi tekee lihajätteestä arvotavaraa. Lihanjalostaja voi jätteen hävittämisen sijaan myydä kustannuksia aiheuttavan sivutuotteensa rehuteollisuudelle ja saada näin ravinteet kiertoon.

KUN REHU ON KIERTÄNYT LANNAKSI, se toimii lannoitteena. Turkiseläinten ravinnerikasta lantaa syntyy vuodessa noin 120 000 t ja se sisältää runsaasti fosforia ja typpeä. Vaikka tuotantoeläinseutujen pelloilla on usein liikaa fosforia ja typpeä, monilta viljelyalueilta puuttuu näitä tarpeellisia ravinteita. Turkiselinkeino tekee jatkuvasti tutkimusta, miten turkislannassa olevaa fosforia voitaisiin prosessoida kustannustehokkaammin kuljetettavaksi fosforiköyhille alueille. Turkiseläinten lannassa on paljon enemmän fosforia verrattuna muiden tuotantoeläinten lantaan. Suurin osa lannasta käytetään kompostoituna peltoviljelyssä.

FOSFORI on ehtyvä luonnonvara, jonka Euroopan unioni on nostanut 20 kriittisen raaka-aineen listalle. Sekä EU että suomalainen turkiselinkeino panostavat ravinteiden kierrätykseen ja käynnissä on useita lannan hyötykäyttöä parantavia tutkimus- ja kehityshankkeita. Kaikki lanta ja virtsa kerätään tiloilla talteen ja jalostetaan hyötykäyttöön.

VENÄJÄN HYÖKKÄYS Ukrainaan on tuonut mukanaan kysymyksen tärkeimpien ravinteiden, fosforin, kaliumin ja erityisesti typen riittävytydestä peltokasviljelyssä. Turkiseläinlannassa on fosforin lisäksi myös runsaasti typpeä, mutta kuten kaikessa kotieläintuotannossa, myös turkistuotannossa haasteena on typen karkaaminen typpidioksiduulina ja ammoniakkinä ilmaan.

Näistä ensimmäinen on kasvihuonekaasu ja toinen taas aiheuttaa happamoitumista. FIFUR on yhdessä kansainvälisten turkistoimijoiden kanssa rakentanut elinkaarianalyysityökalua, jonka avulla turkiselinkeinon ympäristövaikutuksia, mukaan lukien ilmastovaikutukset, ja niihin vaikuttavia tekijöitä voidaan selvittää ja edelleen muokata. Vuoden 2022 aikana tuottajille luotiin *Tassunjälki*-hankkeessa neuvontapaketti yksinkertaisista toimista, joiden avulla turkistila voi vaikuttaa ympäristökuormitukseensa, ja työ jatkuu edelleen.

TURKISELÄINTEN ravinnoksi pyydettyä rehukala poistaa fosforia ja tyypeä Itämerestä merkittäviä määriä. MTT:n tutkimuksessa (*Liite 2*) arvioitiin poistuvien ravinnemäärien olevan 155 tonnia fosforia ja 1 080 tonnia tyypeä vuodessa. Vertailun vuoksi pääkaupunkiseudun jätevedenpuhdistuksen ravinnekuormitus puhdistamoilta Itämereen oli 26 tonnia fosforia (v. 2020 29 t) ja 1067 tonnia tyypeä (v. 2020 1134 t) vuonna 2021 (*Liite 3*).

TURKISTALOUDESSA RAVINTEET KIERTÄVÄT ja jätteistä tuotetaan energiaa. Lantaa voidaan jalostaa esimerkiksi biokaasulaitoksessa mädättämällä. Saadun mädätteen jatkojalostus lannoitevalmistekseen mahdollistaa sekä ravinteiden hyödyntämisen että uusiutuvan energian, biokaasun, tuottamisen samanaikaisesti. Biokaasua käytetään sähkön, lämmön ja liikennepolt-

toaineen tuotannossa (*Liite 4*). Pohjanmaalla paikallinen energiayhtiö tuottaa maatalousjätteistä biokaasua lämmitysenergiaksi ja kaasulla käyvien autojen tankkeihin. Turkislannasta on kehitetty Ruokaviraston luomulannoiteluetteloon rekisteröityjä kasvualustoja, joissa riittää ravinteita koko kasvukaudelle. Ne sitovat myös hyvin vettä ja sopivat sen vuoksi erinomaisesti esimerkiksi kaupunkiviljelyyn, parvekkeille ja katto-terasseille.

AURINKOENERGIAN TUOTANTOPOTENTIALI on turkistiloilla merkittävä, sillä aurinkopaneeleja voidaan sijoittaa varjotalojen katoille. Ekologinen aurinkosähkö lisää parhaimmillaan alan kilpailukykyä ja on olennainen osa turkiselinkeinon kestävä kehityksen toimia. Aurinkosähkön hyödyntämiselle tuovat kuitenkin haasteita varastointi ja tilakohtaisen sähkönkulutuksen painottuminen talvikuukausille, jolloin aurinkosähköä on niukemmin saatavilla. Aurinkosähkön tuotannon turkistiloilla ennustetaan yleistyvän huomattavasti, kun aurinkosähkön pientuotannon myyntiä koskevat säädökset uudistuivat vuoden 2022 alussa. Nykyisillä sähkönhinnoilla ja sähköyhtiöiden käyttöön ottamalla ns. tuntinetotus-mallilla sähkön myynti yleiseen verkkoon on ollut joustavaa ja pientuottajille kannattavaa. Toinen vaihtoehto on käyttää tilan tuottamaa sähköä itse. Myös sähkön varastointiteknologia kehittyy, mikä voi osaltaan lisätä aurinkosähkön tuotantoa.

9.1. Huoltovarmuuden turvaaminen

SUOMEN tulee kehittää kansallista huoltovarmuutta ja mahdollistaa entistä paremmin paikallinen energiantuotanto ja ravinteiden kierto. FIFUR on sitoutunut omalta osaltaan edistämään kansallista huoltovarmuutta.

KANSAINVÄLISTEN kriisien vaikeuttaessa Euroopan lannoitetuotantoa tulisi lannan ravinteiden alueellista saatavuutta tehostaa mahdollistamalla näiden ravinnevarantojen uudelleensijoitus kansallisilla ratkaisuilla. Tämä tukisi osaltaan huoltovarmuutta. Luonnonvarakeskuksen mukaan Suomen lantamäärillä pystyttäisiin jo nyt kattamaan kotimaisen kasvintuotannon fosforitarve kokonaan ja merkittävä osa typpitarpeesta, jos käyttöä saataisiin tehostettua (*Liite 5*).

TILAKOHTAISIA biokaasulaitoksia tulisi voida perustaa sellaisten kotieläinyksiköiden yhteyteen, joilla on toiminnalleen voimassa oleva ympäristölupa. Siten biokaasulaitos tulisi tulevaisuudessa nähdä osana tilojen tavanomaisia lannankäsittelyratkaisuja.

VARJOTALOT olisivat hyödynnettävissä asennusalueina aurinkosähkötuotannossa joko turkistuotannon aikana tai tuotannon päätyttyä näiden rakenteiden jälkikäyttösovelluksena. Yhdelle varjotalon lappeelle sijoitettuna yhteenlaskettua hyötypinta-alaa on valtakunnallisesti noin 200 hehtaaria (2 000 000 m²) ja kahdelle lappeelle sijoitettuna noin 4 000 000 m². Laskennallisella 100 W/m² -teholla aurinkosähköpotentiaalia olisi 200 MW, joka vastaa neljääkymmentä 5 MW tuulivoimalaa. Näin ollen turkisala pystyy tarjoamaan vaihtoehtoja myös energiaomavaraisuuden osalta.

FIFUR selvittää aktiivisesti aurinkosähkön hyödyntämismahdollisuuksia tuottajille. Yksi malli on varjotalojen kattopinta-alan vuokraaminen aurinkosähköä tuottavalle yritykselle. Varjotalojen käyttöä aurinkovoimaloina puoltaa myös se, että rakennusluvut ja asennustelineet ovat valmiina.

10. Eläinten terveys ja Fureva

10.1. Eläinten terveys

ELÄINTEN TERVEYSTILANNE ja havaitut sairaudet ovat pysyneet edellisvuosien tasolla. Koronapandemia toi mukanaan suuren tautiriskin, mutta turkiseläinten koronatartunnoilta on vältytty toistaiseksi tuottajien toteuttamien hyvien taudintorjuntatoimien avulla.

VIUDEN 2021 ELÄINLÄÄKINTÄTYÖN painopiste oli ennaltaehkäisy. Koronavirus on viime vuosina ollut turkiseläinten terveyden suurin riskitekijä, sillä SARS-Cov-2 on tartunnallinen minkille ja suomensupille. Tuottajia on ohjeistettu toimimaan niin, että virus ei leviä tiloille eri tuotantokausien erityispiirteiden ja työvaiheiden mukana. Ohjeistus on laadittu yhteistyössä Ruokaviraston, Terveiden hyvinvoinnin laitos THL:n, Työterveyslaitoksen ja Helsingin Yliopiston kanssa.

VIUDEN 2021 Ruokavirasto jatkoi edellisvuonna aloitettuja koronaviruksen seurantatutkimuksia minkki- ja suomensupitiloilla. Vuoden 2022 marraskuun loppuun mennessä Ruokavirasto oli tutkinut yli 16 000 koronaviruksenäytettä ja ne olivat kaikki negatiivisia. EU-komission määräämät koronaviruksen seurantatutkimukset jatkuvat.

VIUDEN 2021 PENTUTULOKSET olivat kaikilla turkiseläinlajeilla edellisvuotta korkeammat. Pandemian tuoma epävakaa markkinatilanne vaikutti osaltaan siihen, että tavallista useampi tila piti vuonna 2021 välivuotta tuotannostaan tai siirsi omat eläimet hoitettaviksi toisten yrityksen tuotantotiloihin. Vuonna 2022 epävarmuus markkinoilla jatkui, minkä vuoksi tuottajat pienensivät tuotantoaan kaikissa eläinlajeissa.

FIFURISSA toimii tällä hetkellä kaksi eläinlääkäriä, jotka toimivat tuottajien apuna sekä eläinterveyteen liittyvissä ongelmissa että niiden ennaltaehkäisyssä. Toimintavuoden aikana eläinlääkärit perehtyivät eläimillä esiintyvien sairauksien syiden selvittämiseen ja tekivät töitä turkiseläimille sopivien eläinlääkkeiden saatavuuden varmistamiseksi pandemiatilanteen haasteista huolimatta.

TURKISELÄIMILLE käytetään mahdollisimman kaapekirjoisia mikrobilääkkeitä. Lääkitykset perustuvat herkkyysmäärityksiin, jolloin hoidon teho voidaan varmistaa. Suurin osa käytetyistä mikrobilääkkeistä ovat rehun mukana annosteltavia. Lääkerekhun tasalaatuisuuden varmistamiseksi pääosa lääkerehuista sekoitetaan rehukeskuksilla, joilla on sekoitukseen soveltuvia laitteita.

MIKROBILÄÄKKEIDEN käyttöä seurataan ja tilastoidaan vuosittain. Mikrobitiläkkeiden käyttöä pyritään vähentämään ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja rokotusten avulla.

RUOKAVIRASTON ELÄINTAUDIT SUOMESSA 2021 -julkaisu sisältää tietoa Suomen eläintautitilanteesta (Liite 7).

10.2. Fureva-terveydenhuoltojärjestelmä

FUREVA on turkistiloille räätälöity terveydenhuoltojärjestelmä, jonka ylläpitäjänä ja rahoittajana toimii FIFUR. Fureva-terveydenhuoltokäynneillä keskitytään eläinten terveyteen ja hyvinvointiin ja tilan tuottavuuden parantamiseen eläinten terveyttä parantamalla ja hyvinvointia lisäämällä. Säännöllisillä terveydenhuoltokäynneillä käydään läpi lähtökohtaisesti koko tilan eläinkanta ja sen välitön rakennettu ympäristö. Käynnillä tarkistetaan tilan eläinkirjanpito ja neuvotaan tarvittaessa sen tekemisessä. Tiläkäynnin jälkeen tuottajalle kirjoitetaan terveydenhuoltosuunnitelma seuraavalle jaksolle ja suunnitelman toteutumista seurataan tulevilla tiläkäynneillä. Fureva-terveydenhuoltojärjestelmässä on mukana yli 100 tuottajaa.

FUREVA-JÄRJESTELMÄÄN liitytään tekemällä terveydenhuoltosopimus turkiskasvattajan ja eläinlääkärin välillä. Sopimus toimitetaan rekisterinpitäjälle, jolloin molemmat osapuolet saavat käyttöoikeudet kyseisen tilan tietoihin. Terveydenhuoltojärjestelmän puitteissa turkistilalle tehdään 1–4 terveydenhuoltokäyntiä vuoden aikana, keskimäärin käyntejä on kaksi. Vuonna 2021 terveydenhuoltokäyntejä ei voitu koronapandemian takia tehdä. Syyskuudella 2022 käynnit tiloilla voivat taas jatkua.

TULEVAISUUDESSA *WelFur*-arviointien tuloksia pystytään hyödyntämään terveydenhuoltojärjestelmää kehitettäessä niin tilatasolla kuin kokonaisvaltaisesti turkiseläinten terveys- ja hyvinvointikysymyksissä. Tuottajan saama neuvonta tehostuu ja sen vaikuttavuus paranee, kun neuvoja antavat myös eläinlääkärit. *WelFur*-arvioinnin yhteydessä kerätyn tiedon perusteella tuottajalle annetaan tilakohtaista neuvontaa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Neuvontaa antavat myös FIFURin henkilökunta ja alueelliset turkistalousneuvojat. Katsauskaudella FIFUR on lisännyt neuvonnan resursseja entisestään. *WelFur*-arviointeja tekevät henkilöt eivät voi jääviyssiystä neuvoa tuottajia, joiden tilan eläinkantaa he ovat arvioineet. Neuvontatyötä tekee tehtävään koulutettu *WelFur*-neuvoja, jonka auttaa tuottajaa tunnistamaan tilan eläinlajikohtaisista *WelFur*-arviointiraporteista asiat, joilla eläinten hyvinvointia voidaan entisestään parantaa.

FUREVA-JÄRJESTELMÄ on ollut käytössä vuodesta 2015 ja sitä kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on saada järjestelmän piiriin suurin osa tuottajista sekä lisää tiläkäyntejä suorittavia eläinlääkäreitä.

11. Tutkimus- ja kehitystyö

FIFUR panostaa voimakkaasti tutkimukseen. Liiton tutkimustietokannassa on muutama tuhat turkiseläimiin ja vastuulliseen kasvatustyöhön liittyvää tutkimusta kymmenien vuosien ajalta. Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen ja tiedon hankkiminen tutkimalla mahdollistavat turkiselinkeinon kehittymisen, kilpailukyvyyn ja menestymisen. FIFUR hyödyntää ja jakaa tietoa, etsii verkostoja, solmii kumppanuuksia sekä käynnistää ja koordinoi tutkimushankkeita elinkeinoa palvelevan uuden, luotettavan ja tieteellisesti tutkitun tiedon hankkimiseksi.

FIFUR on asettanut uudessa strategiassa turkiselinkeinon tutkimustoiminnalle mm. seuraavat tavoitteet:

1. Tilojen energiaomavaraisuuden parantaminen
2. Lannan käsittelyn kehittäminen ravinteiden hyödyntämisen tehostamiseksi
3. Eläinten hyvinvointia parantavan ja hiilineutraaliutta tukevan ruokinnan kehittäminen
4. Tilojen ympäristöjalanjäljen laskennan lisääminen

VUONNA 2021 ylivoimaisesti merkittävimäksi osa-alueeksi nousi koronavirukseen liittyvä minkkien rokotetutkimus. Joulukuussa 2020 alkanut rokoteprojekti yhdessä Helsingin yliopiston tutki-

jaryhmän kanssa jatkui koko vuoden 2021. Keväällä 2021 aloitettiin rokotteen määräaikaisen käyttöluvan hakuprosessi ja kesällä 2021 testattiin vielä useita eri rokoteversioita ja annoskokoja. Rokoteantigeenia valmistettiin koko vuosi ja kesän jälkeen painopiste siirtyi varsinaisen rokotevalmisteen valmistukseen. FIFUR ja turkiselinkeino rahoittivat rokotehankkeen täysin.

ROKOTTEEN ensimmäiselle valmistuserälle saatiin Ruokavirastolta käyttöluvat kahdessa vaiheessa ja juuri ennen joulua 2021 Ruokavirasto myönsi luvan Suomen siitosminkkien rokotuksiin. FIFURin jäsen-tilat rokotivat siitosminkkinaaraansa tammi-helmikuussa 2022, ensimmäisenä Euroopassa.

MUITA 2021 aloitettuja tutkimushankkeita olivat Maaseuturahaston rahoittama *Ketunkasvattaja (KAKE)* keskiössä -hanke sekä *Tassunjälki*-hanke. KAKE-hankkeen FIFUR toteuttaa yhteistyössä Työtehosteuran kanssa. Hankkeessa tutkitaan siniketututuotannon työmenetelmiä ja pyritään vähentämään työn kuormittavuutta sekä parantamaan työn tuottavuutta ja tehokkuutta. Hankkeessa tutkitaan myös erilaisten työmenetelmien vaikutusta eläinten hyvinvointiin.

TASSUNJÄLKI-HANKKEESSA rakennetaan ja tehostetaan turkiseläinten lannan ravinteiden kierrätyksen ympärillä olevia verkostoja ja pyritään edesauttamaan uuden turkiseläinten lannan ravinteiden kierrätystä edistävän liiketoiminnan syntymistä. Hankkeen tavoitteena on myös laskea tilakohtainen ympäristöjalanjälki hankkeeseen osallistuville 30 turkistilalle. *Tassunjälki*-hankkeen yhtenä käytännön tuloksena syntyi *Ympäristövinkkejä turkistiloille* -ohjeistus, jossa on tietoa tilan käytännötoimien vaikutuksesta ympäristöön sekä ohjeita tilan ympäristövaikutusten vähentämiseen. Hankkeen rahoittaa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma 2020–2022:n rahoitusosuudesta.

TÄRKEIMPIÄ turkiselinkeinon viimeaikaisia jo päättyneitä hankkeita ovat minkkien, kettujen ja Suomensupien *WelFur*-protokollien kehityshankkeet, sinikettujen terveyteen liittyvät jalkaterveyden, painoindeksin, ja turkinpurennan tutkimus/kehityshankkeet, kettujen ja minkkien loppukasvatuksen ja aminohappotarpeen tutkimukset sekä ravinnerierron tehostamiseen ja ympäristö- ja ilmastokuormituksen vähentämiseen tähdänneet, ympäristökehityshankkeet ja sinikettujen jalostusohjelman kehittämiseen tähdänneet *Websampo*-hankkeet. Kaksi tärkeintä neuvontahanketta ovat olleet maa- ja metsätalousministeriön rahoittamat Covid-19-kriisineuvontahanke sekä turkistilojen talousneuvontaan keskittyvä *Turvaverkko*-hanke.

11.1. Turkiselinkeinon koronatoimenpiteet

FIFUR aloitti säännölliset kerran viikossa järjestettävät palaverit Ruokaviraston, maa- ja metsätalousministeriön ja THL:n kanssa huhtikuussa 2020, kun ensimmäiset koronatapaukset todettiin hollantilaisilla turkistiloilla. Palavereita on tätä raporttia kirjoitettaessa järjestetty säännöllisesti jo yli kaksi vuotta. Palavereissa on ollut mukana myös turkialueiden aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit sekä satunnaisesti turkisvaltaisten sairaanhoitopiirien edustajia ja tärkeimpien turkiskuntien ylilääkäreitä. Tilaisuuksissa käydään aina läpi seuranta-tutkimusten tulokset edelliseltä viikolta sekä muut koronavirukseen liittyvät ajankohtaiset asiat. Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, THL:n ja AVI:en palautteen tuella luotiin vuodenvaihteessa 2020–2021 kaavio, miten mikäkin osapuoli toimii eritasoisissa riskitilanteissa. Kaavio päivitettiin tammikuussa 2022.

Keskustelut sairaanhoitopiirien ja kuntien ylilääkäreiden kanssa

KESKEINEN osa koronaviruksen ennaltaehkäisvää toimintaa on tilojen työntekijöiden, erityisesti kausityöntekijöiden koronavirustestaus ja karanteenikäytännöt. FIFUR loi syksyllä 2020 yhdessä Työterveyslaitoksen ja THL:n kanssa ohjeistuksen kausityöntekijöiden maahantulotestauksesta, karanteenikäytännöistä sekä testauksesta karanteeniaikana. Ohjeita päivitettiin syksyllä 2021 ennen

nahkontakauden alkamista. FIFUR osallistui lukuisiin sairaanhoitopiirien koronanyrkkiä kokouksiin sekä kävi keskusteluita sairaanhoitopiirien ja kuntien ylilääkäreiden kanssa varmistaakseen, että turkistilojen työntekijät ja tuottajat itse pääsevät koronavirustesteihin THL:n ja Ruokaviraston ohjeistusten mukaisesti. Tilanteita, joissa kunnissa oli vajavainen tieto turkistuottajan oikeudesta koronatestiin, oli valitettavan paljon.

Kansainväliset kokoukset

FIFUR osallistui lukuisiin International Fur Federation (IFF) ja Fur European järjestämiin koronapalavereihin. Monissa tapauksissa Suomi oli näissä palavereissa askeleen muita toimijoita edellä ja Suomessa hyväksi havaittuja malleja ja ohjeita käytettiin laajasti myös muissa Euroopan maissa. Palavereissa jaettiin myös runsaasti tietoa itse viruksesta, sen leviämistavoista, sen eläimille aiheuttamista oireista sekä siitä, mitkä torjuntakeinot näyttivät toimineen muualla ja mitkä eivät. Nämä kaikki olivat erittäin arvokasta tietoa suomalaisen ennaltaehkäisyohjelman luomisessa.

Valmiusryhmä

MARRAS-JOULUKUUSSA 2021 FIFUR ja Saga Fursin tytäryhtiö Furfix kokosivat viranomaisten pyynnöstä 20 henkilön valmiusryhmän, joka oli valmis siirty-

mään 48 tunnin sisällä minne päin Suomea tahansa. Ryhmälle ostettiin moottorihupulliset suojavarusteet, haalarit, saappaat, minkkihanskat sekä minkinlopetuslaitteet. Ryhmän ensisijainen tehtävä oli lopettaa koronaposiivisen tuloksen saaneen tilan eläimet mahdollisimman nopeasti. Valmiusryhmä toimisi Ruokaviraston alaisuudessa ja viranomainen ostaisi tilanteen niin vaatiessa palvelun Furfix Oy:ltä ohjaten ryhmän toimintaa. Syksyllä 2021 minkkien kategorisesta lopetuslinjauksesta luopuminen teki osittain valmiusryhmän tarpeettomaksi. Ryhmä on kuitenkin edelleen olemassa ja sille hankitut suojavarusteet on tarvittaessa luvattu vuokrata Ruokavirastolle mahdollisessa lintuinfluenssaepidemiassa.

11.1.1. Ohjeet tuottajille ja sidosryhmille

HANKKEEN aikana luotiin runsaasti kirjallisia ohjeita turkiselinkeinon eri toimijoille koronaviruksen ennaltaehkäisemiseksi. Seuraavassa on lueteltu hankkeen aikana luodut ohjeet:

NAHKONTA-AJAN KORONA-OHJEISTUS turkistilalle käy läpi kaikki nahkonnan työvaiheet ja annetaan ohjeet, miten sekä tuottajalta eläimelle että eläimeltä tuottajalle tarttuvaa koronavirusta saadaan ennaltaehkäistyä. Ohje sisältää myös kausityöntekijöiden karanteeni- ja koronavirus testausohjeen. Ohjeistus laadittiin yhdessä Työterveyslaitoksen, Ruokaviraston ja THL:n kanssa. Ohje luotiin syksyllä 2020 ennen nahkontakauden alkamista ja päivitettiin syksyllä 2021 ennen nahkontakauden alkamista.

NAHKONTA-AJAN KORONA-OHJEISTUS nahkontakeskuksille on hyvin samanlainen kuin edellinen, mutta tässä ohjeessa keskitytään nahkontakeskuksen toimintaan. Ohjeessa on käyty kaikki nahkontakeskuksen työvaiheet läpi. Ohjeistus laadittiin yhdessä Työterveyslaitoksen ja THL:n kanssa. Ohje luotiin syksyllä 2020 ennen nahkontakauden alkamista ja päivitettiin syksyllä 2021 ennen nahkontakauden alkamista. Nahkontakeskusten ohjeista järjestettiin sekä syksyllä 2020 että syksyllä 2021 yhden päivän koulutustilaisuus kaikille Suomen nahkontakeskuksille.

SIITSELÄINOHJE KORONA-AIKAAN -ohjeessa keskityttiin ennaltaehkäisemään siitoseläinkaupan kautta tapahtuva koronavirusriski ja toisaalta myös

ehkäisemään tilan sisällä tapahtuvaa leviämistä. Ohje tehtiin nahkontakauden jälkeen joulukuussa 2020 ennen parituskautta tapahtuvia eläinten siirtoja ja se päivitettiin joulukuussa 2021 ennen kevään 2022 parituskauden alkua.

KORONA-OHJE rehukeittioille ja käsittelylaitoksille ohjeistaa rehukeittioiden rehunvalmistusta mukaan lukien raaka-aineiden käsittely, henkilökunnan suojaus ja rehunjakelu, miten koronavirusriskit saadaan minimoitua. Tavoitteena on suojata sekä rehunvalmistuksen ja kuljetuksen henkilökuntaa että turkistilan henkilökuntaa ja eläimiä.

SIITOSKAUDEN koronaohje -ohjeessa käydään läpi kaikki turkistilan siitoskauden työvaiheet ja ohjeistetaan, miten työvaiheet voidaan suorittaa mahdollisimman koronariskittömästi. Koska minkkien ja suomensupien siitoskauden työvaiheet poikkeavat toisistaan, käydään eläinlajit erikseen läpi. Ohje kattaa siitoskauden, tiineyskauden sekä pentujen imetyskauden. Ohje koostettiin ennen vuoden 2021 parituskautta ja päivitettiin ennen vuoden 2022 parituskautta.

KORONA-OHJEISTUS metsästäville turkiseläinten kasvattajille -ohje luotiin, kun tietoomme tuli, että myös valkohäntäpeura voi olla herkkä koronavirukselle. Ohjeen tavoitteena on estää koronaviruksen siirtyminen minkkien ja valkohäntäpeurojen välillä metsästäystä harrastavien tuottajien välityksellä.

11.1.2. Koronatilannekatsaukset

Päivittäiset riskianalyysit

TANSKAN JA HOLLANNIN nopeasti edenneet koronaepidemia turkistiloilla osoittivat, että tilanteen hallussa pitäminen edellyttää äärimmäisen nopeaa reagointia ennaltaehkäisevissä toiminnoissa. Tämä taas edellyttää oikeaa tilannekuvaa, missä koronaviruksen suhteen mennään. Tästä syystä tehtiin päivittäin turkiskuntien (kunnat, joissa vähintään 4 turkistilaa) korona-analyysi, jossa tarkistettiin viimeisen 24 tunnin aikana THL:n julkistamat kuntakohtaiset koronataapaukset sekä laskettiin niiden perusteella kuntakohtainen koronariskikerroin. Päivittäisessä analyysissä tarkistetaan myös kuntien koronavirusrokotustilanne rokotuskerroittain ja ikäluokittain.

Viikkoanalyysit

PÄIVITTÄISTEN RISKIANALYYSIEN lisäksi FIFUR tekee edelleen kerran viikossa viikkoraportin, jossa kuntakohtaisten päiväanalyysien lisäksi tarkastellaan, miten koronatilanne Euroopassa ja erityisesti turkiselinkeinolle tärkeissä kausityövoimamaissa (Ukraina ja Viro) etenevät. Seurattavat mittarit ovat ilmaantumisluku, sekä vaihtelevasti myös muun muassa sairaanhoidossa ja tehohoidossa olevien koronapotilaiden määrä, kuolleisuus ja positiivisten koronatestien osuus testatuista henkilöistä. Viikkoraportissa seurataan myös Suomen, Euroopan ja maailman rokotustilanteen edistymistä painottaen Suomen ja turkiselinkeinolle tärkeiden Ukrainan ja Viron rokotustilanteen kehittymistä. Viikkoraportissa tarkistetaan myös aina virusvarianttien suhteellinen osuus ja niissä tapahtuvat muutokset.

11.1.3. Koronaneuvonta ja -viestintä

YKSI MERKITTÄVIMMISTÄ kokonaisuuksista tässä hankkeessa on ollut koronaneuvonta ja -viestintä. Koronaneuvontaa ja viestintää on tehty sekä tuottajille ja sidosryhmille että myös viranomaistahoille, jotka koskettavat turkiselinkeinoja, mutta joille turkiselinkeino ei ole alana tuttu.

Sidosryhmien koronaneuvonta ja -viestintä

TURKISELINKEINON sisäisiä sidosryhmiä ovat muun muassa nahkontakeskukset, rehukeskukset, rehu-raaka-aineiden käsittelylaitokset, huutokauppayhtiö Saga Furs sekä alalla toimivat kuljetusyritykset. Näille kaikille on luotu yhdessä viranomaisten kanssa ohjeet ja järjestetty yhteisiä koulutuksia tiedon lisäämiseksi. Ohjeita on myös jaettu suoraan yksittäisille sidosryhmäyrityksille sekä käyty lukuisia neuvontasessioita yksittäisten yritysten koronatilanteiden hallitsemiseksi.

Koronaviestintä tuottajille

FIFURILLA JA SAGA FURSILLA on lukuisia viestintäkanavia ja keinoja tavoittaa turkiseläinten kasvattaja. Näitä ovat FIFURin nettisivut ja siellä erityisesti tuottajajäsen-osio, Turkistalous-lehti, tuottajatilaisuudet ja -koulutukset, tuottajakirjeet, Whatsapp-ryhmät sekä tuottajien omat Whatsapp- ja Telegram-ryhmät.

KORONAPANDEMIAN AIKANA aktiivisimmassa käytössä ollut massaviestintäkanava on ollut Whatsapp ja siellä erityisesti FIFURin ja Saga Fursin viralliset Whatsapp-kanavat, mutta myös tuottajien omat epäviralliset tuottajaryhmät Whatsapissa ja Telegrammissa. Whatsapp-ryhmien kautta on jaettu keskimäärin 1–3 kertaa viikossa lyhyitä tilannetietoja ja ohjeistuksia alueellisen koronatilanteen muuttuessa. Nämä lyhyet koronaviestit ja -ohjeet perustuvat yleensä tehtyihin päivittäisiin korona-analyysihin. Tilanteen nopeasti heikentyessä yksittäisissä kunnissa kyseisen alueen tuottajia varoitettiin tilanteesta ja annettiin ohjeita minimoida tilan koronariskit. Suomen- ja ruotsinkielisille ryhmille lähetettiin kaikki viestit omalla kielellään.

Tuottajakirjeet

TUOTTAJAKIRJEITÄ LÄHETETTIIN tuottajille yleensä sähköpostitse, mutta kirjeitä jaettiin myös Whatsapp- ja Telegram-kanavissa. Tuottajakirjeet sisälsivät yleensä yksityiskohtaisempi ja pidempiä ohjeita sekä tietoa muuttuneista koronasäännöistä ja ohjeista sekä myös suosituksista. Korona-aiheisia tuottajakirjeitä lähetettiin tuottajille keskimäärin joka toinen viikko. Suomen- ja ruotsinkieliset tuottajat saivat kirjeen aina omalla kielellään.

Tuottajatilaisuudet

KORONA-AIKANA kaikki tuottajatilaisuudet muutettiin fyysisistä tapaamisista etätalaisuuksiksi. Tämä muutos on mahdollistanut tilaisuuksien järjestämisen lyhyemmällä varoitusajalla ja useammin, ja tilaisuuksista on jälkeenpäin toimitettu aina myös tallenteet, jotta sellaiset henkilöt, jotka eivät pystyneet osallistumaan tilaisuuksiin, pystyivät katsomaan tallenteet jälkeenpäin. Etätuottajatilaisuuteen osallistui yleensä 100–300 tuottajaa.

Tuottajien koulutustilaisuudet

TURKISELÄINTEN KASVATAJILLE järjestettiin joulukuussa 2021 koulutustilaisuus, jossa kerrottiin tuoreimmat uudet tiedot koronaviruksesta, uudesta Omicron-variantista, ennaltaehkäisytoimenpiteistä ja minkkien koronavirusrokotuksista. Tilaisuudessa oli osallistujia lähes 150 minkkitilalta.

Tilakohtainen koronaneuvonta

HANKKEEN AIKANA tehtiin runsaasti tilakohtaista koronaneuvontaa. Neuvonta tapahtui pääasiassa puhelimitse ja käsitteli hyvin erilaisia tuottajia askarruttavia asioita kuten kausityöntekijöiden karanteeneja, koronavirustestauksia, perheenjäsenten koronatapauksia, henkilösuojauksia tilan töissä sekä itse koronavirukseen liittyviä asioita. Tilakohtaista neuvontaa tehtiin sekä tuottajien omien yhteydenottojen perusteella että ottamalla yhteyttä tuottajiin, joiden tiedettiin olevan erityisen suuressa riskissä saada tartunta joko itselleen tai eläimilleen. Tällaisia tapauksia olivat esimerkiksi tilanteet, jossa tuottaja tai tuottajan työntekijä oli saanut positiivisen koronavirustartunnan ja tilanne oli tullut tietoon ennen AVI- tai kunnaneläinlääkäriä. Näissä tapauksissa otettiin aina välittömästi yhteys AVI-eläinlääkäriin ja avustettiin sekä häntä että tuottajaa tilanteessa.

Koronatyöryhmä ja toiminta akuutissa tilanteessa

FIFUR kokosi varsinaisen valmiusryhmän lisäksi koronaryhmän, jonka tehtävänä oli toimia aikaisemmas-

sa vaiheessa, eli tilanteissa, joissa tilalla on päällä koronavirusepäily, mutta ei vielä positiivista koronavirustestitulosta. Koronatyöryhmä koostui lähinnä FIFURin ja Saga Fursin toimihenkilöistä sekä turkistalousneuvojista. Aina, kun tietoon tuli tuottajan tai tuottajan työntekijän positiivinen koronatestitulos, aktivoitiin koronatyöryhmä informoimalla nahkontakeskuksia, nahkakeräilyä, rehunjakelua sekä selvitetiin mahdolliset muut lähellä olevat turkistilat.

TARKOITUKSENA OLI MINIMOIDA mahdolliset jatkotartunnat ja tämä kaikki tehtiin tiiviissä yhteistyössä AVI-eläinlääkäriin kanssa. Vuosien 2020–2021 aikana tuli vastaan kymmenkunta tilannetta, joissa tilan tuottajalla, työntekijällä tai tilalla työskentelevällä perheenjäsenellä todettiin koronatapaus tai korona-altistus. Näistä viitisen kappaletta johti tilan eläinten testaamiseen. Kaikissa tapauksissa testi osoittautui negatiiviseksi. Tilanne alkoi pahenemaan joulukuussa 2021 Omicron-variantin levitessä nopeasti. Turkistilojen tautiepäilyjä esiintyi eniten tammikuussa ja helmikuun alussa 2022. Näissäkin kaikissa tapauksissa testitulokset osoittautuivat negatiivisiksi.

11.2. Itämeri-sitoumus Baltic Sea Action Groupille 2017–2020

SUOMEN TURKISELÄINTEN KASVATAJAIN LIITTO teki nelikohtaisen Itämeri-sitoumuksen Itämeren hyvinvointia edistävälle Baltic Sea Action Groupille vuosille 2017–2020. Sitoumuksen tavoitteena oli kehittää fosforipitoisen turkiseläinten lannan käsittelymenetelmiä sekä käynnistää tutkimushankkeita yhteistyössä eri tutkimuslaitosten kanssa.

SITOUMUksen ENSIMMÄINEN kohta keskittyi elinkeinon liittyvien kompostointiosuuskuntien harmonisointiin. Tavoitteena oli luoda lantaosuuskunnille parhaisiin käytettävissä oleviin menetelmiin perustuva toimintaprotokolla ja siten parantaa ravinteiden, erityisesti fosforin, hyötykäyttöä. Opas valmistui lokakuussa 2020 ja se jaettiin kaikille lantaosuuskunnille. Lantaosuuskunnille oli tarkoitus järjestää myös koulutustilaisuus, mutta nopeasti pahentuneen koronatilanteen takia sitä ei voitu toteuttaa.

SITOUMUksen TOINEN kohta liittyi tuottajakoulutukseen, jonka painopisteenä oli turkistuotannon ympäristövaikutuksien vähentäminen ravinteiden osalta sekä Itämeren, vesistöjen ja ilmaston suojelutietouden lisääminen. Kalajoella järjestettiin 17.5.2018 turkisalan ympäristöpäivät, johon osallistui yli 50 henkeä. Koulutuksessa käytiin läpi, miten turkistila voi vaikuttaa ympäristöasioihinsa ja mikä vaikutus tuottajien tekemillä päätöksillä on Itämeren

tilaan. Tilaisuus järjestettiin suomeksi ja simultaanitulkattiin ruotsiksi. Sitoumuskauden jälkeen tehtiin myös tuottajille suunnattu valumavesiohje, joka jaettiin turkistiloille. Fyysisiä tapaamisia ei vuosina 2020–2021 voitu koronan vuoksi järjestää.

SITOUMUksen KOLMANTENA tavoitteena oli kehittää ja kaupallistaa turkiseläinten lantaa ja sen ravintoaineita. Hankkeen aikana kehitettiin turkiseläinten lannan, biohiilen ja turpeen sekoitukseen perustuva kasvualue ja biohajoava laatikko kotipuutarhureille. Tuotetta markkinoi hankkeen rinnalla perustettu Bihii Oy (www.bihii.fi). Hanke päättyi 31.12.2018.

NELJÄNTENÄ TAVOITTEENA oli selvittää, kasvattaa-ko turkiseläinten ruokinnassa käytetty zeoliitti typen sitoutumista ja vähentääkö se typen päästöjä. Turkisteho-hankkeessa tutkittiin mahdollisuuksia luoda alueellisia lannankäyttöratkaisuja, jotka olisivat sekä ympäristön (ilmasto-, rehevöitymis- ja happamoitumisvaikutukset) että kannattavuuden näkökulmasta järkeviä tapoja organisoida uudelleen turkiseläinten lannan käsittelyketjut. Hankkeen loppuseminaari pidettiin 11.10.2019. Loppuseminaarisesitykset ja videotallenne loppuseminaarista nähtävissä täältä: <https://fifur.fi/ajankohtaista/artikkeli/tehoa-turkiseläinten-lannan-hyodyntamiseen-fifurin-luken-ja-syken>. Hanke päättyi 31.12.2019.

12. Viranomaisvalvonta

12.1. Eläinsuojelun valvonta

TURKISELÄINTEN, kuten muidenkin eläinten pitoa, hoitoa, kohtelua ja käsittelyä pitopaikoissa säätelevät Suomessa eläinsuojelulaki, eläinsuojeluasetus ja lopetusasetus.

Näiden asetusten ja lakien lisäksi on määritelty turkiseläinten pidolle asetettavat eläinsuojeluvaatimukset valtioneuvoston asetuksessa turkiseläinten suojelusta (turkisasetus).

PAIKAN PÄÄLLÄ turkistilalla tapahtuvaa eläinsuojeluvälvontaa tekevät valvontaan erikoistuneet kunnan eläinlääkärit ja läänineläinlääkärit. Näiden lisäksi poliisi voi käydä tilalla eläinsuojeluasioissa samoin kuin kunnan terveystarkastaja valvontakäynnillä.

12.2. Yritystoiminnan valvonta

TURKISELÄINKASVATTAJAT OVAT YRITTÄJIÄ, joiden toimintaa säätelevät samat raamit kuin muitakin yri-

tystoiminnan harjoittajia. Valvovia viranomaistahoja ovat mm. verohallinto ja työsuojeluviranomainen.

12.3. Ympäristönsuojelulain valvonta

TURKISELÄINTEN KASVATUS on ympäristöluvanvaraista toimintaa. Valvontaviranomainen on lupatyyppin mukaan kunnan tai aluehallintoviraston ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristöviranomaiset tekevät turkistiloille valvontakäyntejä, jossa valvontaan ympäristöluvassa määrättyjen ehtojen nou-

dattamista. Turkistilan lupaan kuuluu myös raportointivelvollisuuksia, joita viranomaiset seuraavat. Jos ympäristölupaa ei noudateta, ryhtyy valvontaviranomainen tilanteen vakavuuden mukaisiin toimenpiteisiin.

YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN 3. luvussa ”Viranomaiset ja niiden tehtävät” määritellään ympäristönsuojelulakia valvovat tahot ja niiden tehtävät. Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus (alueellinen ympäristökeskus) ja kunnan ympäristöviranomainen (YSL 22 §). Näiden toimivalta on yhtenevä lupaviranomaisen toimivallan kanssa. ELY-keskus laatii valvontasuunnitelman toimialueellaan oleville

luvanvaraisille toiminnoille. Valvontasuunnitelmassa esitetään valvonnan tavoitteet, valvontakäytännöt ja käytettävissä olevat resurssit.

YMPÄRISTÖLUPAVALVOLLISET laitokset on jaettu neljään valvontaluokkaan. Eläinsuojien valvontaluokat ovat yleensä luokissa III–IV. Määräaikaistarkastusten tiheys riippuu luokasta.

12.4. Rakennusvalvonta

TURKISTILAN rakentamiselle, kuten muullekin rakennustyölle, vaaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennus- ja ympäristölupa. Rakennus- ja ympäristölupa tarvitaan paitsi uudisrakentamiselle, myös laajennus- ja muutostöihin. Lupaa haetaan kirjallisesti kunnan rakennusvalvonnasta.

RAKENNUSVALVONNAN viranomaistehtävistä huolehtii kunnassa kunnan määräämä lautakunta tai muu toimielin. Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa hoitaa kunnan rakennustarkastaja.

12.5. Palo- ja pelastustoimien valvonta turkistilalla

KAIKILLA tilasertifioiduilla tiloilla tulee olla kirjallinen pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelman tarkoituksena on parantaa ihmisten ja eläinten arjen turvallisuutta tilalla ja vähentää taloudellisia menetyksiä ennaltaehkäisemällä onnettomuuksia ja järjestyksellään toimintaa vaaratilanteissa.

PELASTUSSUUNNITELMAAN kartoitetaan muun muassa turkistilan rakennukset, eläinmäärät, alkusammutusvälineet ja pelastustiet. Suunnitelma päivitetään vuosittain ja pelastusviranomainen tarkastaa sen palotarkastuksen yhteydessä. Valvontavastuu on pelastusviranomaisella.

TILASERTIFIOINNISSA minimivaatimuksena on valmiin lomakepohjan täyttäminen ja päivittäminen.

Pelastuslain (379/2011) 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma on laadittava ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 1 §:n mukaisesti ympäristölupaa edellyttäviin eläinsuojoihin, jonka toiminta on ympäristöluvanalaista, ja jonka eläinsuoja on: turkistarha, joka on tarkoitettu vähintään 2 800 siitosnaarasniskille taikka 1 400 siitosnaarasketulle tai -supille, taikka muu turkistarha, jonka kokonaiseläinyksikkömäärä ympäristönsuojelulain liitteen 3 taulukon 1 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 560.

TILASERTIFIOINNISSA pelastussuunnitelma edellytetään kaiken kokoisilta turkistiloilta vuoden 2023 alusta lähtien.

Liitteet

Liite 1: Turkisalan taloudellinen merkitys, PTT, 2016

► https://fifur.fi/sites/default/files/ptt_2016.pdf

Liite 2: Suomessa tuotetun minkin- ja ketunnahan elinkaariarviointi, MTT, 2011

► <http://www.mtt.fi/mttraportti/pdf/mttraportti29.pdf>

Liite 3: Jätevedenpuhdistus pääkaupunkiseudulla, HSY, 2021

► <https://julkaisu.hsy.fi/jatevedenpuhdistus-paakaupunkiseudulla-2021.html>

Liite 4: Ympäristövinkkejä turkistiloille, Maa- ja metsätalousministeriö

(Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma), Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonvarakeskus, SYKE, Kannuksen tutkimustila Luova Oy, FIFUR, 2022.

► <https://fifur.fi/osa-suomalaista-biotalous>

Liite 5: Kierrätyslannoitteet tekevät tuloaan

► <https://www.luke.fi/blogi/kierratyslannoitteet-tekevät-tuloaan/>

Liite 6: Turkistarhauksen ympäristönsuojeluohje, Ympäristöministeriö, 2018

► <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161033>

Liite 7: Eläintaudit Suomessa 2021, Ruokavirasto, 4/2022

► https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/julkaisusarjat/julkaisuja/elaimet/ruokaviraston_julkaisuja_4_2022_elaintaudit_suomessa_2021.pdf

SUOMEN TURKISELÄINTEN KASVATAJAIN LIITTO RY

PL 5 (Martinkyläntie 48)
01601 VANTAA
Puh. 09 849 81
stkl.vantaa@fifur.fi

PL 92 (Kuninkaankartanontie 58 A)
65101 VAASA
Puh. 09 849 81
stkl.vaasa@fifur.fi

www.fifur.fi